

Ettepanek objekti looduskaitse alla võtmiseks

Käesolevaga esitame vastavalt looduskaitseseaduse §8-le ettepaneku objekti kaitse alla võtmiseks ning ettepaneku põhjendused.

Objekti kirjeldus: Tähtvere looduskaitseala, mis hõlmab endas järgnevat:

- piirkonnas esinevad kaitsealuste liikide leiukohad;
- kõrgendatud avaliku huviga alad;
- Loodusdirektiivi I lisa elupaigatüübiks kvalifitseeruvad alad;
- vääriselupaigad ja neid puhverdavad metsad;
- turvasmuldadel kasvavad metsad, sh. loodusliku veerežiimiga soometsad;
- vanad metsad.

Kaitse alla võtmise põhjendus:

Kaitseala moodustamise ettepaneku alal on inventeeritud Loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüp *91D0 (siirdesoo- ja rabametsad), lähtudes registreeritud VEP andmetest võib väita, et alal esineb ka kõrge esinduslikkusega *9010 (vanad loodusmetsad) tunnustega metsi.

Alal on inventeeritud 9 metsa vääriselupaika pindalaga 23,9 hektarit.

Moodustatava kaitseala koosseisu jääb ligikaudu 90 hektarit vana metsa, millest suur osa on kõrge puhkemajandusliku väärtusega.

Moodustatava kaitseala koosseisu jääb ligikaudu 110 hektarit süsinikku turbasse siduvat soometsa, ning 60 hektarit kõdusoometsa, mis on võimalik taastamisvõtteid rakendades uuesti süsinikku siduma panna.

Tartu lähedase asukoha tõttu on ala kõrge puhkemajandusliku väärtusega, ning alal on kõrge keskkonnahariduslik potentsiaal.

Alal on suur kattuvus haruldaste liikide ja metsise esinemistõenäosusmudelitega (Leivits *et al.* 2021¹).

Tähtvere looduskaitseala moodustamine on vajalik ohustatud ja haruldaste liikide ja metsakoosluste kaitseks, inimeste elukeskkonna parandamiseks ja säilitamiseks.

Ettepanek hõlmab II kategooria kaitsealuse linnuliigi kanakulli (*Accipiter gentilis*) elupaika, kes on ühtlasi Linnudirektiivi I lisa loetletud liik, kes kuulub Eestis kahaneva arvukusega metsalindude hulka (Leivits 2019²).

Alal kasvavad III kategooria kaitsealuseid taimeliigid sulgjas õhik (*Neckera pennata*), harilik ungrukold (*Huperzia selago*), karukold (*Lycopodium clavatum*), roomav öövilge (*Goodyera repens*), pruunikas pesajuur (*Neottia nidus-avis*) ja rohekas käokeel (*Platanthera chlorantha*).

Metsi majandades tuleb alal välistada uuendusraied, et säiliks sealne terviklik metsamassiiv, mis tagab ümbritsevatel kaitsealadel elutsevatele liikidele sobivad elu- ja rändetingimused.

Alal on esindatud looduskaitseseaduses nimetatud kaitse alla võtmise eeldused.

Ala kaitse alla võtmine aitab täita Euroopa Liidu Elurikkuse Strateegia eesmärkide saavutamist.

Ala kaitse alla võtmine aitab säilitada piirkonna puhkeväärtust (KAH alad).

---

¹ Leivits, M.; Mägi, M.; Tammekänd, I.; Ellermaa, M.; Ojaste, I.; Kalamees, A.; Volke, V.; Nellis, R. (2021). Metsise elupaikade kaitse, sh kavandatavate püselupaikade otstarbekuse ning püselupaikade kaitsekorra muutmise ekspertiis.

² Leivits, M. 2019. Üle-Euroopalise tähtsusega liikide seisund Eestis – linnudirektiivi liikide seisund. Eluslooduse osakond.

Kaitse alla võtmise eesmärk:

- Metsadele iseloomuliku elustiku kaitse;
- haruldaste ja ohustatud liikide kaitse;
- kooslustesse seotud süsinukuvaru hoidmine;
- piirkonna puhkeväärtuse säilitamine.

Pindala: 336 ha

Asukoht: Tähtvere küla, Tartu linn, Tartu maakond (Joonis 1)

Kaitseks kavandatavad piirangud:

Kaitseala tsoneerida piiranguvööndina (kaitseala piirid on toodud Mapinfo kaardikihina).

Piiranguvööndis on vajalik looduskaitseaduse § 31 kirjeldatud kaitsekord.

Kaitse-eeskirjaga saab lubada:

- kaitseala tarbeks ehitiste ja ajutiste ehitiste püstitamist;
- sõidukiga või maastikusõidukiga sõitmist teedel ja väljaspool teid liinirajatiste hooldamiseks vajalikeks töödeks ja maatulundusmaal metsamajandustöödeks või põllumajandustöödeks;
- telkimist, lõkketegemist ja rahvaürituse korraldamist selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja poolt tähistamata kohas.

Kaitseala metsades ei ole uuendusraied lubatud, keelatud on puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt, keelatud on raie ajavahemikus 1.02-31.08, säilitama peab puistu vanimaid ja suurimaid puid, püstiseid surnud puid ja lamapuitu minimaalselt 15 tihumeetrit hektari kohta.

Kaitse alla võtmise ja kaitse korraldamisega seotud kulutuste hinnang:

Kaitseala paikneb riigimaal. Piiranguvööndi metsades jääb majandamine jätkuvalt lubatuks püsimetsana, mis suurendab puidu ülestõotamise ja väljavedamisega seotud kulutusi, kuid alalt saadav puidu tulu muutub ajas stabiilseks. Muud kulud ei ületa tavapäraseid looduskaitseobjektide administratiivkulusid. Liis, põhjenda püsimetsanduse näidisala loomist.

Lähtuvalt looduskaitseadusele teeme ettepaneku ekspertiisi tellimiseks ettepanekus nimetatud loodusobjektide kaitse alla võtmise põhjendatuse ja kavandatavate piirangute hindamiseks. **Samuti teeme ettepaneku peatada kõik haldusaktide (sh raieload, metsateatised jms) menetlused ja tühistada kooskõlastatud tegevusload, mis võivad mõjutada ettepanekus nimetatud objekti seisundit.**

Joonis 1. Ettepanek objekti looduskaitse alla võtmiseks (välispiir lillaga), taustal Maa-ameti ortofoto